

Možnosti a spôsoby financovania vodozádržných a adaptačných opatrení v sídlach z prostriedkov Programu Slovensko (pripravovaná výzva)

Využitie zrážkovej vody v sídlach a spôsoby
financovania vodozádržných opatrení
12. septembra 2023, Zvolen

Program Slovensko 2021 - 2027

Schválený Európskou komisiou dňa **22. 11. 2022**;

V programovom období 2021 – 2027 **MŽP SR plní funkciu sprostredkovateľského orgánu pre Program Slovensko a má v pôsobnosti opatrenia v rámci 4 špecifických cieľov** Priority 2 Životné prostredie:

- 2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy;
- 2.5. Podpora prístupu k vode a udržateľného vodného hospodárstva;
- 2.6. Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne využíva zdroje;
- 2.7. Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia.

ŠC 2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

V špecifickom celi 2.4 bude MŽP SR podporovať tieto opatrenia:

- **2.4.1.** Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a/alebo ochranu pred povodňami;
- 2.4.2. Hydrogeologický prieskum zameraný na overenie možností využitia podzemných vôd v deficitných oblastiach;
- 2.4.3. Podpora prevencie a manažmentu zosuvných rizík súvisiacich s nadmernou zrážkovou činnosťou;
- 2.4.4. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok;
- 2.4.5. Vytváranie koncepčných východísk pre realizáciu adaptačných opatrení na národnej, regionálnej a miestnej úrovni;
- 2.4.6. Podpora prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z porušovania legislatívnych predpisov v životnom prostredí.

Príprava výzvy pre opatrenie 2.4.1

Zameranie výzvy: Vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a/alebo ochranu pred povodňami (mimo schém štátnej pomoci)

Priorita: 2P2 Životné prostredie

Špecifický cieľ: RSO2.4. Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Opatrenie: 2.4.1 Vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a/alebo ochranu pred povodňami

Fond: Kohézny fond

Typ výzvy: uzavretá, dopytovo-orientovaná

Predpokladaný termín vyhlásenia výzvy: 3Q/2023

Základné parametre výzvy

1. Cieľ výzvy

Cieľom výzvy je realizácia adaptačných opatrení, ktorých funkciou je zadržiavanie vody na území (v sídlach a krajine), čo prispeje k zmierneniu prejavov sucha, ako aj zvýšeniu vodozadržnej schopnosti povodia a spomaleniu odtoku vody, čím sa zároveň môže prispieť aj k ochrane pred povodňami.

2. Indikatívna výška finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu:

na celú výzvu je vyčlenených **40 000 000 EUR**, z toho:

pre 1. Vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy je vyčlenená výška:

- **30 000 000 EUR** (pričom z dôvodu prioritizácie zelených opatrení pred technickými je **20 000 000 EUR** vyčlenených pre zelené opatrenia, resp. prírode blízke opatrenia a **10 000 000 EUR** pre opatrenia kombinujúce zelenú infraštruktúru, resp. prírode blízke opatrenia a technické opatrenia),

pre 2. Vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov je vyčlenená výška:

- **10 000 000 EUR** (pričom z dôvodu prioritizácie zelených opatrení pred technickými je **6 000 000 EUR** vyčlenených pre zelené opatrenia, resp. prírode blízke opatrenia a **4 000 000 EUR** pre opatrenia kombinujúce zelenú infraštruktúru a technické opatrenia alebo technické opatrenia).

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

3. Miera spolufinancovania

EFRR (menej rozvinutý región) a **KF** – príspevok z EÚ vo výške maximálne 85 % z celkových oprávnených výdavkov.

Financovanie aktivít v rámci špecifického cieľa RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy je v **zmysle Stratégii financovania so 100% koeficientom** na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy pre všetky oprávnené subjekty výzvy, ako aj pre celé územie SR., t.j. miera príspevku z P SK v % je v rozdelení podľa zdrojov nasledovne:

85% z Kohézneho fondu
15% zo štátneho rozpočtu
0% z vlastných zdrojov

4. Oprávnené územie - celé územie Slovenskej republiky

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

5. Oprávnení žiadatelia:

1. **Subjekty verejnej správy** (ústredné orgány štátnej správy, štátne rozpočtové a štátne príspevkové organizácie, **obce** a **vyššie územné celky**, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie zriadené obcou alebo vyšším územným celkom, združenia s výlučnou účasťou obcí, ktoré vznikli na základe zákona o obecnom zriadení (§ 20b až § 20f) alebo na základe Občianskeho zákonníka (§ 20f až § 21);
2. **Združenia právnických osôb v zmysle Občianskeho zákonníka;**
3. **Združenia fyzických osôb a združenia fyzických a právnických osôb;**
4. **Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, vrátane cirkví a náboženských spoločností;**
5. **Nadácie na podporu verejnoprospešného účelu.**

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

6. Oprávnené aktivity pre:

1. vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine sú oprávnené nasledujúce dve hlavné aktivity projektu:

- ✓ 1.A) Vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídle a krajine realizované prostredníctvom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej) a prírode blízkymi opatreniami
- ✓ 1.B) Vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine realizované kombináciou zelenej infraštruktúry resp. prírode blízkych opatrení a technických opatrení

ALEBO

2. vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov sú oprávnené nasledujúce dve hlavné aktivity projektu:

- ✓ 2.A) Vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov realizované prostredníctvom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej) a prírode blízkymi opatreniami
- ✓ 2.B) Vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov realizované kombináciou zelenej infraštruktúry, resp. prírode blízkych opatrení a technických opatrení alebo prostredníctvom technických opatrení.

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

6. Oprávnené aktivity - podporované opatrenia

1.A Podporované vodozadržné opatrenia realizované prostredníctvom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej) a prírode blízkyh opatrení:

- budovanie bioretenčných systémov na zadržiavanie zrážkovej vody, ako napr. dažďové záhrady , zberné jazierka, umelo vytvorené mokrade,
- realizácia intenzívnych a extenzívnych vegetačných striech,
- realizácia vegetačných fasád a stien,
- zelené infiltračné pásy, zelené vsakovacie prielahy, rigoly, ryhy a priekopy, vsakovacie jamy, zádržné valy,
- náhrada nepriepustných povrchov za zelené priepustné plochy,
- vytváranie remízok, mimo pozemkov, na ktoré žiadateľ poberá dotáciu z SP SPP resp. PRV,
- terasovanie svahov,
- terénne modelácie na verejnej zeleni (podmienkou je odtok zrážkovej vody do vodozadržného opatrenia, napr. do vsaku),
- zvýšenie retenčného potenciálu povodia (vytváranie prírodných vodných nádrží v prirodzených terénnych depresiách (mimo toku), zadržiavajúcich vodu z príľahlého územia (vrátane zberného systému) a pod).

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

6. Oprávnené aktivity - podporované opatrenia

1.B Podporované vodozadržné opatrenia realizované prostredníctvom technických opatrení:

- budovanie zberných systémov na zadržanie zrážkovej vody, ako napr. nádrže (podzemné alebo nadzemné) za účelom využitia zrážkovej vody na úžitkové účely (napr. zavlažovanie, sanitárne účely vo verejných budovách),
- výmena nepriepustných povrchov za priepustné povrchy (napr. priepustný betón/asfalt, mlatový povrch, zámková dlažba, špeciálne povrchy (živicom viazané systémy),
- terénne modelácie na verejných priestranstvách (podmienkou je odtok zrážkovej vody do vodozadržného opatrenia, napr. do vsaku)
- podpovrchové vsakovacie systémy,
- budovanie technických objektov/častí objektov na spomalenie odtoku zrážkovej vody (napr. budovanie oporných múrov pre terasovanie).

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

6. Oprávnené aktivity - podporované opatrenia

2.A Podporované vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom zelenej infraštruktúry (vrátane modrej) a prírode blízkyh opatrení:

- budovanie bioretenčných systémov na zadržiavanie zrážkovej vody, ako napr. zberné jazierka, umelo vytvorené mokrade, polder,
- zelené infiltračné pásy, zelené vsakovacie prielahy, rigoly, ryhy a priekopy, vsakovacie jamy, zádržné valy,
- vytváranie remízok, mimo pozemkov, na ktoré žiadateľ poberá dotáciu z SP SPP resp. PRV),
- terasovanie svahov,
- zvýšenie retenčného potenciálu povodia (vytváranie prírodných vodných nádrží v prirodzených terénnych depresiách (mimo toku), zadržiavajúcich vodu z príľahlého územia (vrátane zberného systému) a pod).

2.B Podporované vodozadržné opatrenia s protipovodňovým účinkom realizované prostredníctvom technických opatrení:

- suchý polder,
- budovanie technických objektov/častí objektov na spomalenie odtoku zrážkovej vody (napr. budovanie oporných múrov pre terasovanie).

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

7. Súlad oprávnených aktivít so stratégiami:

Navrhované 1. **vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine** (bez preukázaného protipovodňového účinku) musia byť v súlade s:

- **Národnou stratégiou riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky;**
- **Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy** cieľom 3.2 v rámci kapitoly 1 a 5.4 a 5.5 kapitoly 5;
- **Akčným plánom pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy**, a to konkrétne so špecifickým cieľom 1 Ochrana, manažment a využívanie vôd;
- **Adaptačnou stratégiou/plánom samosprávneho kraja** – ak relevantné (v prípade, že je na regionálnej úrovni (na úrovni kraja), navrhované aktivity musia byť v súlade aj s existujúcou regionálnou adaptačnou stratégiou;
- **Koncepciou vodnej politiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050**, cieľ 1.1. Krajina schopná zadržiavať vodu a zmierňovať dôsledky zmeny klímy a s cieľom 2.2. Urbanizovaná krajina ako špongia;
- **s Priorizáciou investičných projektov v rezorte Ministerstva životného prostredia SR**, november 2021 (aktualizované máj 2023), kap. 7.

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

7. Súlad oprávnených aktivít so stratégiami:

Navrhované **2. vodozádržné opatrenia s protipovodňový účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov** musia byť v súlade s:

- **Národnou stratégiou riadenia rizík bezpečnostných hrozieb Slovenskej republiky;**
- **Akčným plánom pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy** a to konkrétne so špecifickým cieľom 1 Ochrana, manažment a využívanie vôd;
- **Plánom manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach SR** (ďalej len „PMPR“); Účinnosť opatrenia na ochranu pred povodňami v rámci projektu sa musí prejavovať v príslušnej geografickej oblasti resp. geografických oblasti, v ktorej / v ktorých bolo identifikované potenciálne významné povodňové riziko, alebo v ktorej / v ktorých možno predpokladať jeho výskyt v súlade s PMPR;
- **Koncepciou vodnej politiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050**, cieľ 1.1. Krajina schopná zadržiavať vodu a zmierňovať dôsledky zmeny klímy a s cieľom 1.3. Účinná ochrana pred povodňami.

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

8. Merateľné ukazovatele (v zmysle Programu Slovensko):

1. V rámci realizácie **1. vodozádržných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine** budú relevantné pre obe hlavné aktivity projektu tieto merateľné ukazovatele:

1. Zelená infraštruktúra vybudovaná alebo vylepšená na adaptáciu na zmenu klímy
2. Počet zrealizovaných vodozádržných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy
3. Populácia, ktorá využíva ochranné opatrenia proti prírodným katastrofám súvisiacim so zmenou klímy (iným ako povodne alebo prírodné požiare)

2. V rámci realizácie **2. vodozádržných opatrení s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov** budú relevantné pre obe hlavné aktivity tieto merateľné ukazovatele:

1. Zelená infraštruktúra vybudovaná alebo vylepšená na adaptáciu na zmenu klímy
2. Počet zrealizovaných vodozádržných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy
3. Populácia, ktorá využíva ochranné opatrenia proti povodniam

Základné parametre výzvy a vybrané podmienky poskytnutia príspevku

9. Príklady neoprávnených výdavkov:

- rekonštrukcia existujúcich vodozadržných opatrení, keďže prioritou je vytváranie nových opatrení,
- budovanie rigolov, záchytných priekop alebo iných objektov (slúžiacich na odvodnenie cestného telesa), ako súčasť pozemnej komunikácie podľa zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (okrem vodozadržného opatrenia, do ktorého bude voda odvádzaná z rigolov),
- vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine, ktoré zrážkovú vodu odvádzajú do vodného toku (okrem odvádzania bezpečnostnými priepadmi),
- typy preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok, ale realizované výlučne mimo vodných tokov (takéto opatrenia budú oprávnené v rámci inej výzvy),
- hydromelioračné opatrenia,
- budovanie vodozadržných opatrení na zavlažovanie poľnohospodárskych plodín,
- revitalizácia lesnej pôdy po extenzívnej ťažobnej činnosti,
- nákup mestského, resp. obecného mobiliáru a prvkov drobnej architektúry ...

Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 - 2020

Pripravovaná výzva z Programu Slovensko nadväzuje na výzvy z Operačného programu Kvalita životného prostredia:

- ❖ **18. výzva** na predkladanie žiadostí o poskytnutie NFP zameraná na preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami realizované mimo vodných tokov s kódom OPKZP-PO2-SC211-2017-18,
- ❖ **40. výzva** na predkladanie žiadostí o poskytnutie NFP zameraná na vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine (v intraviláne obcí) s kódom OPKZP-PO2-SC211-2018-40,
- ❖ **62. výzva** na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku zameraná na Vodozádržné opatrenia v urbanizovanej krajine s kódom OPKZP-PO2-SC211-2020-62.

Schválené žiadosti o NFP:

- ❖ 18. výzva → 2 (spolu za 2 028 620 € (NFP),
- ❖ 40. výzvy → 58 (spolu za 11 412 434 € (NFP),
- ❖ 62. výzva → 124 (spolu za 33 798 522 € (NFP),

OP KŽP verz. nová výzva pre opatrenie 2.4.1 z P SK

Pripravovaná výzva bude obsahovať obe aktivity v rámci 1 výzvy, t. j.

- 1) Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a
- 2) Vodozádržné opatrenia s protipovodňovým účinkom v sídlach a krajine mimo vodných tokov,

Tieto aktivity boli v rámci OP KŽP súčasťou samostatných výziev (40. a 62. výzvy a 18. výzvy).

Jedným z dôvodov nízkej úspešnosti projektov v rámci 18. výzvy bolo, že nepreukázali protipovodňový účinok, t. j. príspevok k plneniu (cieľovú hodnotu) ukazovateľa Počet osôb chránených pred povodňami a následne boli neschválené.

Pri súčasnom nastavení výzvy na opatrenie 2.4.1 nebudú projekty, v ktorých odborný hodnotiteľ zistí, že nie je preukázaný príspevok k plneniu (cieľová hodnota) ukazovateľa *Populácia, ktorá využíva ochranné opatrenia proti povodňam (počet osôb)*, automaticky neschválené, ale len presunuté a zaradené pod aktivitu 1) Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine, takže v prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku pre túto aktivitu, môžu byť schválené.

Ďakujeme za pozornosť